నీతి కథలు

గొల్లపిల్లవాడు పులి కథ

ఒక గ్రామములో ఒక తండ్రి, కొడుకుతో కలిసి నివసించుచుండెను. ఒకనాడు తండ్రి అడవికి మేకలను మేపుటకు వెళ్ళుచూ తన కుమారుని కూడ వెంటబెట్టుకుని పోయెను. అడవిలో కొంతదూరము వెళ్ళిన తరువాత తండ్రి కొడుకును మేకలకు కాపలాబెట్టి తాను వంటచెఱకు కొఱకు పోవుచున్నానని ఒకవేళ పులి వచ్చినచొ తనను పిలవమని అతనికి చెప్పి వెళ్లెను.

కొంతసేపయిన తరువాత నాయన వచ్చునా లేదా అని తలంచి కొడుకు "నాయనా! పులివచ్చె"నని బిగ్గరగా అరచెను. అదివిని ఆ తండ్రి వచ్చి చూడగా పులిలేదు గిలీలేదు అనెను. అలాగే మరియొకసారి "నాయనా! పులివచ్చె" అని బిగ్గరగా అరచెను. అదివిని ఆ తండ్రి వచ్చి చూడగా పులిలేదు గిలీలేదు అనెను. అలాగే మరియొకసారి "నాయనా! పులివచ్చె" అని బిగ్గరగా అరచెను. అదివిని ఆ తండ్రి మరల త్వరత్వరగా అచ్చటకు వచ్చి చూడగా పులిలేదు గిలీలేదు అనెను. తండ్రి కొడుకును కోపించి వెళ్ళినాడు. ఇంతలో పులి నిజముగా రానే వచ్చినది. అప్పుడు కొడుకు బిగ్గరగా "నాయనా! పులివచ్చె పులివచ్చె" అని బిగ్గరగా బెంబేలుపడి అరచినాడు.తండ్రి మునుపటివలె ఊరకనే అరచుచున్నాడని తలంచి అతని మాటలు చెవినపెట్టక ఊరకుండెను. పులి మేకలను చంపి తినివేసిపోయెను.

నీతి: ఒకసారి అబద్ధము చెప్పిన మరియొకసారి వాని మాటలు ఎవరు నమ్మరు కావున నవ్వులాటకైనా అబద్ధము చెప్పరాదు అను నీతి గుర్తింపవలెను.

తండ్రి కొడుకుల కథ

పూర్వము ఒక గ్రామములో ఒక తండ్రి తన నలుగురు కొడుకులతో జీవించుచుండెను. అతను తన నలుగురు కొడుకులలో పెద్ద కొడుకునకు తన యావదాస్తిని యిచ్చివేసెను. రెండవ కొడుకునకు తన జీవిత వృత్తిని నేర్పెను. మూడవవానికి విద్యను నేర్పెను. నాల్గవవానికి వ్యాపారమునకు కావలసిన వాటిని సమకూర్చెను. కొద్దికాలము తరువాత పెద్దవఆడు తన ఆస్తిని పూర్తిగా ఖర్చుచేసుకొని బీదవాడయ్యెను. రెండవవాడు తన వృత్తిని పాటించక బీదవాడయ్యెను. మూడవవాడు తను నేర్చుకున్న విద్యతో ధనము సంపాదించి సుఖపడెను. నాల్గవ వాడు వ్యాపారములో నష్టమువచ్చి బీదవాడయ్యెను.

నీతి: విద్య నేర్చిన వారు ఎంతో సుఖపడుదురు కావున విద్యనేర్చి ప్రతి మానవుడు వివేకవంతుడు కావలెను.

పల్లెవాడు పాము కథ

ఒక పల్లెవాడు చెఱువు గట్టుపై నడుచుచు వెళ్ళుచుండెను. అతనికి ఒక చిన్న పాముపిల్ల కంటబడెను. దానిని ఇంటికి తీసుకొని వచ్చి పాలు పోసి పెంచుచుండెను. కొద్దికాలము తరువాత పాము పెద్దది అయి విషముతో కూడిన కోరలు కలదియై పెంచిన ఆ పల్లెవానినే కాటువేయుటకు సిద్ధపడెను. అప్పుడు ఆ పల్లెవాడు దానని కఱ్ఱతో కొట్టి చంపివేసెను.

నీతి: దుష్టులకు ఎప్పుడును మేలు చేయరాదు అట్లు చేసినచో చేసినవానికే కీడు తలపెట్టునను నీతిని గుర్తింపుము.

నక్క ద్రాక్షపండు కథ

ఒక అడవిలో ఒక నక్క నివసించుచుండెడిది. ఆ నక్కకు ఆహారము లభించలేదు. నక్క ఆహారమునకొఱకు అల్లాడుచు సమీపమున ఉన్న గ్రామమునకు అహారమును వెదకుచు పోవుచుండెను. రెండు రోజులనుండి ఆహారములేక నక్క ఆకలి బాధకు తాళలేకున్నది. అప్పుడు దానికి ఒక చెట్టునకు ద్రాక్షతీగ అల్లుకొని కనబడెను. దాని నిండ ద్రాక్షపండ్లు గుత్తులు గుత్తులుగా వ్రేలాడుచుండెను. నక్క వానిని చూచి ఆనందముతో గంతులు వేసెను.

ద్రాక్షపండ్లు చాల ఎత్తున ఉండెను. నక్క వానిని అందుకొనవలెనని ఎగిరి, ఎగిరి విసుగు చెందినది. ఎంత ఎగిరినను అవి అందలేదు. అప్పుడు నక్క "అందని ద్రాక్ష పండ్లు పులుపు, వీటిని తినకూడదు" అని అనుకొని వెళ్ళిపోయెను.

నీతి: చేతకాని వానికి మాటలెక్కువ. తమ కార్యము సాధించలేక ఎదుటివారిపై నిందవేయుదురు అను నీతిని గుర్తింపవలెను.

భీముడు సోముడు కథ

ఒక ఊరిలో ఒక వైశ్యునకు ఇద్దరు కొడుకులుండెడివారు. వారిలో ఒకడు సోముడు. మరొకడు భీముడు. ఆ ఇద్దరూ ఒకనాడు మామిడి పండ్ల కొఱకు ప్రక్కన ఉన్న మామిడి తోటకు వెళ్ళిరి. అప్పుడు భీముడు వాటిని చూచి "తమ్ముడా! ఈ మామిడి చెట్టుకు మంచి పండ్లున్నవి. కోయుదమా!" అని అనెను. సోముడు "అన్నా! ఈ తోటమాలి చూచినచో మనను పట్టికొట్టును" అని చెప్పెను. భీముడు వాని మాటలు లెక్కచేయక పండ్లు కోయుటకు చెట్టు ఎక్కెను. ఇంతలో తోటమాలి వచ్చి భీముని పట్టుకొని కొట్టెను.

నీతి: మంచివారి హితము వినకున్న చెడు కలుగును.

తాబేలు కుందేలు కథ

ఒక అడవిలో ఒక కుందేలు అక్కడి చెఱువులో తాబేలు నివసించుచుండెను. కుందేలు ఒకనాడు తాబేలుతో "నాతో సమానముగా ఎవరును పరుగెత్తలేరు" అని ప్రగల్భములు పలికినది. అంతటితో ఊరుకొనక "నమ్మదలచినచో నాతో పందెము కాయుము గెలుపు ఎవరికి లభించునో తెలియును. ఒక మైలు పరిగెత్తెదము రమ్ము" అని తాబేలును ఉసిగొల్పెను. తాబేలు సరే అనెను.

పందెము ప్రారంభమయినది. కుందేలు గంతులు వేయుచు ముందుకు పరుగెత్తెను. తాబేలు మెల్లగా నడచుచుండెను. కుందేలు వేగముగా కొంత దూరము పరుగెత్తి వెనుకకు మరలి చూడగా తాబేలు జాడ కనిపించకపోవుటచే అక్కడేయున్న పొదలమాటున కొద్దిసేపు నిద్రించెను. ఇంతలో పట్టుదలతో పందెము నెగ్గవలెనన్న ఆశయముతోవున్న తాబేలు రానే వచ్చినది. నిద్రించుచున్ కుందేలును చూచి వేగముగా నడిచి తన గమ్యస్థానము చేరుకొనెను. కుందేలునకు మెలుకువ వచ్చి చూడగా తాబేలు కనబడలేదు. ఎక్కడనో వెనుక ఉండవచ్చునని భావించి గంతులేస్తూ ప్రయాణము సాగించెను. గమ్యస్థానము వద్దనున్న తాబేలును చూచి కుందేలు ఆశ్చర్యపోయెను.

నీతి: ప్రగల్భములు పలుకువారు పరుగుపెట్టలేరు అనగా గొప్పలు చెప్పుకొనువారు కార్యాన్ని సాధించలేరని భావము.

కట్టెలు కొట్టువాడు బంగారు గొడ్డలి

ఒక ఊరిలో రామయ్య మఱియు సోమయ్య అను ఇరువురు వ్యక్తులు కలరు. రామయ్య కష్టజీవి. రోజూ అడవికి వెళ్ళి కట్టెలు కొట్టుకొనితెచ్చి వాటిని అమ్మి వచ్చిన డబ్బుతో ఇల్లు గడుపుకొనెడి వాడు.

ఒకనాడు రామయ్య కట్టెలు కొట్టుచుండగా గొడ్డలి పట్టుసడలి ప్రక్కన ఉన్న నదిలో పడినది. 'గొడ్డలి పోయినదే' అని రామయ్య వలవల ఏడ్చుచుండెను. అతని దుఃఖము చూచి ఆ నదీజలదేవత ప్రత్యక్షమై, ఎందుకు దుఃఖిస్తున్నావు అని అడుగి వివరములు తెలుసుకొని, వెంటనే నీటిలో మునిగి ఒక బంగారు గొడ్డలి తెచ్చి యిచ్చెను. రామయయ "ఈ గొడ్డలి నాదికాదు తల్లీ" అని అనెను. జలదేవత మరల నీటిలో మునిగి ఒక వెండి గొడ్డలి తెచ్చి యిచ్చెను. రామయ్య "ఈ గొడ్డలి కూడ నాది కాదు తల్లీ" అని అనెను. మరల జల దేవత నీటిలో మునిగి ఇనుపగొడ్డలి తీసికొని వచ్చెను. అప్పుడు రామయ్య ఆశతో "ఈగొడ్డలి నాదే తల్లీ" అని జలదేవతతో పలికెను. అప్పుడు జలదేవత రామయ్య యొక్క నిజాయితీని ప్రశంసించి తనుజూపిన బంగారు వెండి గొడ్డళ్ళను ఇనుపగొడ్డలితో కలిపి బహుమానముగా ఇచ్చి నిజాయితీగా జీవించమని చెప్పి అదృశ్యమయ్యెను.

కట్టెలు కొట్టుకొని జీవించే రామయ్య ఆ తరువాత మంచి తిండి, బట్ట, గూడు మొదలగు వాటిని సమకూర్చుకొని జీవించుచుండెను. ఈ మార్పులను చూసిన సోమయ్యకు ఆశ కలిగినది. అహుశా అతనికి అడవిలో ఏ నిధి అయినా దొరికియుండవలెనని తన మనస్సులో అనుకున్నాడు, ఈ విషయాన్ని రామయ్యద్వారా రాబట్టెను. మరుసటి రోజున సోమయ్య కూడ కట్టెలు కొట్టడానికి అడవికి వెళ్లినాడు. అతను ఒకచెట్టు ఎక్కి కట్టెలు కొట్టుచుట్లున్నగా నటించి తన గొడ్డలిని ఆ నదిలోకి విసరెను. పిమ్మట సోమయ్య ఏడవటము ప్రారంభించెను. ఆ సమయములో జలదేవత ప్రత్యక్షమై ఎందుకు దుఃఖిస్తున్నావని ప్రశ్నించెను. సోమయ్య తన గొడ్డలి ఈ నదిలో పడినదని చెప్పెను. అప్పుడు జలదేచత ఒక బంగారు గొడ్డలి తెచ్చి చూపెను. ఆ గొడ్డలి నీదేనా అని అడుగగా "అవును తల్లీ ఈ గొడ్డలి నాదే" అని జవాబిచ్చెను. ఆ తరువాత జలదేవత నీటిలో మునిగి వెండి గొడ్డలి తెచ్చి చూపెను. ఈ గొడ్డలి కూడ నీదేనా అని అడుగెను. అప్పుడు సోమయ్య "అవును తల్లీ ఈ గొడ్డలి కూడా నాదే" అని బదులు చెప్పెను. జలదేవత మరొకసారి నీటిలో మునిగి అతను పోగొట్టుకున్న ఇనుప గొడ్డలిని తీసికొనివచ్చి ఈ గొడ్డలి నీదేనా అని అడిగెను. "ఈ గొడ్డలి నాది కాదు" అని బదులు చెప్పెను. దానితో కోపించిన జలదేవత అతనికి బంగారు, వెండి గొడ్డళ్ళు కాదుకదా ఇనుప గొడ్డలి కూడ యివ్వకుండ అదృశ్యమయ్యెను. దీనితో సోమయ్య నది ఒడ్డున కూర్చొని రోదించసాగెను.

నీతి: దురాశ దుఃఖమునకు చేటు.

ఇద్దరు స్నేహితుల కథ

ఒక ఊరిలో ఇద్దరు స్నేహితులు కలరు. అందులో ఒకడు గ్రుడ్డివాడు. మరియొకడు కుంటివాడు. రోజూ ఇద్దరు కలిసి ఏదో ఒక పని చేసికొనుచు కాలము గడుపుచున్నారు. ఇట్లుండగా ఒకనాడు ఆ ఊరి పెద్ద అయిన దొరగారు ఊరిలోని సమస్త జనులను విందుకు ఆహ్వానించినాడు. ఊరిలోని సమస్త జనులు విందుకు హాజరగుచుండిరి. ఊరి దొరగారు అందరినీ విందుకు ఆహ్వానించినారుకదా! మనము కూడ విందుకు హాజరుకావలెనని వారు తలంచిరి. కాని వీరి పరిస్థితి అందుకు భిన్నముగా యున్నది. వీరిలో ఒకడు నడవలేడు, రెండవవాడు చూడలేడు. అందువల్ల విందుకు హాజరుకావడము ఎలా? అని ఆలోచించుచుండిరి.

ఇంతలో గ్రుడ్డివానికి ఒక చక్కని ఆలోచన వచ్చినది. దానిని కుంటివానికి చెప్పి, వానిని ఒప్పించి విందుకు హాజరుకావలెనని అనుకున్నాడు. అప్పుడు గ్రుడ్డివాడు కుంటివానితో నీవు నాభుజములపై కూర్చొని నాకు విందుజరిగే ప్రదేశమునకు దారిచూపుము అనెను. ఈ ఆలోచన కుంటివానికి కూడ నచ్చెను. వెంటనే ఆచరణలో పెట్టిరి. వారిరువురు విందుకు హాజరయి చక్కటి పదార్థములను భుజించి సంతోషించినారు.

నీతి: ఆపదలో ఆదుకున్నవాడే మిత్రుడు.

గురు భక్తి కథ

ఒకనాడు కురుపుత్రులు వేటకై వెళ్ళిరి. వారి వెంట ఒక కుక్క త్రోవతప్పి వచ్చి మొఱుగుచుండెను. ధ్వని వచ్చిన మార్గమును బట్టి ఏకలవ్య బాణము విడిచెను. కుక్క అఱచుచూ కురుపుత్రుల దగ్గఱకు వచ్చినది. కురుపుత్రులకు కోపము వచ్చినది. ఎవరో ఆరితేరిన విలుకాడు దీనిని బాణముతో కొట్టినాడు. వాడు ఎవడో? ఎందుకు కొట్టినాడో? తెలిసికొనవలయును అని బయలుదేరినారు. వెంటనే కుక్క వెంబడి ఏకలవ్యుడు ఉన్న చోటికి వెళ్ళి నీవు ఎవరవు? మాకుక్కలు కొట్టుటకు కారణమేమి? అని అడిగిరి.

అప్పుడు అతను "నేను ఏకలవ్యుడను. విలు విద్యలో మేటియైన ద్రోణుని శిష్యుడను" అని చెప్పినాడు. వారు ఇంటికి వెళ్ళి తమ గురువైన ద్రోణునకు జరిగినదంతయు చెప్పినారు. ద్రోణుడు ఆశ్చర్యపోయి నాకు అర్జునుడు తప్ప మరెవరు ప్రియశిష్యులు లేరే? అని తన మనస్సులో అనుకొని కురుపుత్రులతోసహా అడవికి బయలుదేరినాడు.

ఏకలవ్యుడు ద్రోణుని చూడగనే సాదరముగా ఆహ్వానించి, పాదములకు నమస్కరించి కొనిపోయినాడు. మరుసటి రోజు ద్రోణు ఏకలవ్యుని పిలిచి "నేను నీకు గురువునని చెప్పినావు నాకు గురుదక్షిణ ఇచ్చెదవా?" అని ప్రశ్నించెను. దానికి ఏకలవ్యుడు సంతోషముగా ఇచ్చెదనని గురువుతో పలికెను. అప్పుడు ద్రోణు "నీ కుడిచేతి బొటనవ్రేలు కోసి ఇమ్ము" అనగా ఏకలవ్య సంతోషముతో వెంటనే తన కుడిచేతి బొటనవ్రేలు గురువుగారికి గురుదక్షిణగా సమర్పించెను. ఇట్లు తన గురు భక్తి చాటెను.

చిన్న నీతి కథలు

౧. ఒక ఊరిలో వెంకయ్య సుబ్బయ్య యనే ఇద్దరు చిన్నవాండ్రు గలరు. ఒకనాడు వారు ఒక తోటకుపోయి అక్కడ మామిడి చెట్టున మంచి పండ్లుచూచి కోయుదమనిపోగా ఆ చెట్టుచుట్టూ ముండ్లకంప పాతి యుండెను, గనుక ఆ ముండ్లకంపకు భయపడి పండ్లుకోసికొనకనే ఇంటికిపోయిరి. తర్వాత మరియొక చిన్నవాడువచ్చి ఆ పండ్లనుచూచి చెట్టుచుట్టు పాతియున్న ముండ్లపొదకు భయంబునొందక మండెనీడ్చి త్రోవజేసికొని చెట్టెక్కి పండ్లుకోసుకొని భక్షించెకావున ధైర్యము గలవానికినన్ని కార్యములు జేకూడివచ్చును.

౨. ఒక శూద్రుడొకనాడు తనయూరినుండి మరియొకయూరికి పోవుచుండగా నా దోవలో నాలుగుతట్లు అగ్ని తగులుకొని పొదలోనుండి బయటరాలేక వ్యసనపడెడి పఱమునుజూచి దీనింగాపాడవలెనని యెంచి యొక కఱ్ఱకొనకు నొక సంచి కట్టి దానిపొదలో వేయగా నాపాము యాసంచిలో దూరెను. శూద్రుడు దానిందీసి బైటవిడచెను. అప్పుడా పాము వాడు జేసిన మేలు దలచక వానిం గఱచెను. కాబట్టి దుష్ట జంతువులకు మేలు చేయరాదు.

3. ఒక గాడిదె ముసలితనమువల్లను మెండుగాబనిచేయుటవల్లను మిక్కిలి బలముడిగియుండినందున తనమీదనుండు బరువుతోడ దడబడిబడునట్లు పొసంగగా నది చూచి చాకలి కృపలేనివాడై దానింగఱ్ఱతో గొట్టనారంభించెను. అంత నాగాడిదె బహుదినములు నెనరుతో చేసిన శెవయు నకనాడనివార్యమగు నల్పతప్పిదము సమమాయెనుగాన నిది నెనరులేని లోకాచారంగానున్నదిగదాయని విలపించెను గనుక నెనరుగల సేవకులు ముసలివారైరేని బలహీనతను గురించి వారిని ద్రోయుట మిక్కిలి యన్యాయము.

౪. గాడిదె తనకు కొమ్ములు లేవనియు దోకలేనికోతి తనకు దోకలేదనియు నొకటితో మరియొకటి చెప్పికొని విచారపడగా నొకయెలుక వారిని జూచి మీయిరువురికంటె మిక్కిలి వాచారమయిన యెలుక స్థితినిజూచి మీకుండినంత మట్టుతో తృప్తిబొందుడని బుద్ధి చెప్పెను. కాబట్టి ఈశ్వరుని నిబంధనలకు వేరుగా నెద్దియు జరుగనేరవు. మనల సృజించినవాడు మనకేమేమి కలిగియుండవలయునో దాని దెలిపియున్నాడు గనుక యెవరెవరికెంతెంత యేర్పడియున్నవో అదే వారివారికి దగినదని యెన్నవలయును.